

Lektury
pokoleniowe i ponadpokoleniowe
Z zagadnień recepcji

NR 2935

Lektury pokoleniowe i ponadpokoleniowe Z zagadnień recepcji

pod redakcją
Ireny Sochy

przy współudziale
Agnieszki Łakomy

Redaktor serii
Nauka o Książce i Bibliotece –
Book and Library Science –
Buch- und Bibliothekswissenschaft
Teresa Wilkoń

Recenzent
Anna Gruca

Publikacja będzie dostępna – po wyczerpaniu nakładu – w wersji internetowej:

Śląska Biblioteka Cyfrowa
www.sbc.org.pl

Spis treści

Wstęp (Irena Socha) / 7

Krystyna Koziółek: Lektura etyczna – przebrzmiała moda czy interpretacyjna konieczność? / 9

Helena Synowiec: Sposoby popularyzowania polszczyzny pięknej i poprawnej w poradnikach językowych dla dzieci i młodzieży / 17

Urszula Lisowska-Kożuch: *Kłopoty z talentem*, czyli opinie o książkach na łamach „Dziennika Polskiego” w latach 1949–1956 / 31

Agnieszka Łakomy: Wpływ społecznej roli książki na koordynację polskiej działalności wydawniczej w Niemczech Zachodnich w pierwszych latach po II wojnie światowej / 45

Agnieszka Bajor: Polskie Ziemie Odzyskane w pracach bibliograficznych Herberta Ristera (1908–1993) / 55

Zbigniew Osiński: Najnowsza historia Polski w publikacjach „drugiego obiegu” w latach 1980–1981 / 69

Jolanta Chwastyk-Kowalczyk: *The Long Walk* Sławomira Rawicza jako przykład ponadpokoleniowej lektury w wolnym świecie / 85

Aleksandra Gajowska: O edycjach *Krzyżaków 1410* Józefa Ignacego Kraszewskiego w wydawniczej serii Biblioteka Karola Miarki / 103

Justyna Lehun: Korzyści i zagrożenia dotyczące czytelnika lokalnej prasy (przykład „Strzelca Opolskiego”) / 115

Dorota Degen: *Z inspiracji Ministerstwa... – zeszyty naukowe szkół wyższych (1953–1958)* / 127

Anna Kamińska: Czytelnictwo prasy studentów w Bibliotece Głównej Politechniki Śląskiej w Gliwicach. Komunikat z badań / 139

Wanda Matras-Mastalerz: Książki na receptę, recepta na życie / 145

Piotr Biesiada: Działalność Miejskiej Biblioteki Publicznej w Rudzie Śląskiej na rzecz osób z niepełnosprawnością wzroku. Komunikat z badań / 159

Irena Socha: Między dwudziestoleciami a PRL-em. Czytelnik w polskiej refleksji bibliologicznej lat 1946–1960 / 167

Indeks osobowy (*Agnieszka Łakomy*) / 181

Wstęp

Od lat co najmniej dziesięciu socjologowie kultury obserwujący proces czytelnictwa powszechnego dostrzegają postępującą erozję tradycyjnego kanonu literackiego – kurczący się repertuar wspólnych doświadczeń lekturowych, indywidualizowanie się wyborów literackich. Jako przyczyny tych zmian wskazują coraz mniejszą rolę zarówno szkoły jako instytucji opiniotwórczej, jak i krytyki literackiej, a także dominację ludycznej funkcji czytania we współczesnej kulturze postmodernistycznej, obojętnej wobec „współczynnika aksjologicznego”. Kanon lekturowy w znaczeniu tradycyjnym jest coraz częściej wyróżnikiem zachowań elit kulturalnych, których społeczna rola ulega marginalizacji. W badaniach naukowych poświęconych zjawiskom lektury nieczęsto podejmuje się kwestie trwania i ewolucji wzorów lekturowych, kształtowania się kanonów i ich destrukcji, repertuarotwórczych zachowań publiczności czytającej. Ożywił nieco tę problematykę „zwrot etyczny” w hermeneutyce literaturoznawczej i w krytyce literackiej – któremu poświęcono pierwszy tekst tego zbioru – jednak nie zainspirował on jeszcze do studiów kulturowo-historycznych ani nie wypracował warsztatu metodologicznego dla takich studiów.

Wielowątkowa konferencja naukowa „Pożytki i szkody płynące z lektury”, zorganizowana w kwietniu 2010 roku w Instytucie Bibliotekoznawstwa i Informatyki Naukowej Uniwersytetu Śląskiego, pozwoliła przybliżyć zagadnienia trwania oraz zmienności upodobań i zachowań lekturowych, ich pokoleniowości i ponadpokoleniowości w nurcie przemian historycznych, społecznych, kulturowych. Będący jej pokłosiem publikowany tom studiów zaprasza do refleksji, przynosząc bogaty materiał dokumentowany faktografią wydawniczą i prasową lat powojennych, okresu PRL-u aż po czas stanu wojennego i współczesność. Zebrane teksty ujawniają zmieniające się wartościowanie książki. W większości są to studia materiałowe, obrazujące po-

pularność wybranych fenomenów literackich. Uszeregowane w porządku diachronicznym dają możliwość dostrzeżenia historyczno-kulturowych prawidłowości sterujących społecznymi procesami zachowań lekturowych.

Irena Socha

Indeks osobowy

A

A.B. 39
Abramski Jan 81
Adamy Heinrich 55
Agnoli Zucchini Luciana 90, 92, 93
A. Kl. zob. Klominek Andrzej
Alagor Krystyna 157
Aldridge James 40
Amsterdamski Stefan 75
Anders Władysław 87
Andrzejewska Jadwiga 105
Ankudowicz Janusz 179
Appadurai Arjun 124
Arciszewska Zofia 97
Arold Marliese 152
Arski Stefan 38

B

Bagiński Kazimierz 80
Balicki Stanisław Witold 31
Bałuch Alicja 148
Bandrowski Juliusz zob. Kaden-Bandrowski Juliusz
Bańkowska Edyta 18
Baranowski Henryk 63
Barnaś Kazimierz 34, 37
Barthes Roland 115
Bartoszewski Władysław 72, 80
Bąk Władysław 110

Bellèe Hans 59
Bellèe-Vogt Lena 59
Bereś Witold 71
Bettelheim Bruno 148, 149
Bielik-Robson Agata 11
Biliński Lucjan 160
Billip Witold 40
Birkenmajer Aleksander 103, 172
Błahutowa Maria zob. Klimas-Błahutowa Maria
Bober Leon 71
Bocchola Massimo 92, 93
Bocheński Jacek 75
Boehlich Ernst 59
Bogaczyk Wojciech 71
Bogdański Aleksander 157
Böger Maria-Luise 58
Böhm Hermann 58
Bolecki Włodzimierz 12
Bonczyk Norbert 55
Boniecki Adam 79
Booth Wayne 11
Borecka Irena 146, 147
Bourgeois Paulette 150
Bór-Komorowski Tadeusz 72, 76, 81
Bralczyk Jerzy 18, 27
Brett Doris 148
Brodzka Alina 31, 70, 71
Bromberg Adam 135

- Bromboszcz Bogusław 104
Broncel Zdzisław 89, 94
Broszkiewicz Jerzy 34
Bruliński Władysław 70, 81
Brzoza Jan (pseud.) zob. Skaradziński Bohdan
Buchholz Werner 63
Budrewicz Tadeusz 112
Bujnicki Tadeusz 31, 112
Bukowiński Władysław, ks. 73, 79, 81
Bukowski Jerzy 130
Bunsch Karol 40, 108
Burkot Stanisław 32
Burzyńska Anna 11, 12
Buscaglia Leo 151
Bystroń Jan S. 179
- C
- C.K. zob. Koziół Czesław
Carroll Noël 11
Casta Stefan 152
Cebula Karol 121
Cecuda Dariusz 71
Cegieła Anna 18, 27
Celiński Andrzej 74
Choiński Teodor zob. Jeske-Choiński Teodor
Chojcecki Mirosław 69
Chojnacki Władysław 62, 71
Chojnacki Wojciech 71
Choma-Jusińska Małgorzata 71
Chorążki Włodzimierz 116
Chrościński Edmund 70
Churchill Winston 94
Cienkowski Witold 18, 19, 27
Ciołkosz Adam 72, 79, 82
Ciołkosz Andrzej 85
Ciseł Marcin 25
Clark Brenda 150
Claude Henri 38
Clec'h Guy de 90, 91
Connel John 86
Cywiński Bohdan 80
Czapska-Jordan Wanda 80
Czapski Józef 73, 80, 85, 86
Czarnik Oskar 31
Czermińska Małgorzata 10
Czerni Józef 176, 177
Czernianin Wiktor 146
- D
- D./Z. 48
D.D.v.N. 90
Dalewski Zbigniew 150
Danek Danuta 148
Dąbski Jan 72, 81
Degen Dorota 128
Demaniuk Agnieszka zob. Nożyńska-Agnieszka
-Demaniuk Agnieszka
Dereń Ewa 18–20, 24
Derkacz Małgorzata zob. Korczyńska-Derkacz Małgorzata
Derrida Jacques 9, 14
Dippel Stefan 47
Disney Walt 116
Długosz Jan 111
Dobraczyński Jan 108
Dolacka Maria 20, 24, 27
Domagalski Włodzimierz 71
Doschek Jolanta zob. Krzysztoforska-Doschek Jolanta
Downing Ronald 87, 90, 95–97
Duninówna Helena 155
Dworak Jan 70
Dykiec Monika J. 152, 153
Dyson John 99
- E
- Eco Umberto 120, 121
Ed. W. 40
Elen 38
Erenburg Ilia 40
- F
- Fadajew Aleksander 32
Farona Bolesław 112
Federowicz Grażyna 71, 78
Fedorowicz Małgorzata 159
Feydt Odd 91
Fiederkiewicz Alfred 41
Fik Marta 32

Filipowicz Kornel 32, 33
Filippi-Lechowska Paulina 152
Fleszarowa Regina 171
Flisak Jerzy 22
Franke Jerzy 170, 176, 177, 179
Frasik Józef Andrzej 36
Frazik Wojciech 71
Frey Jana 152, 153
Friebel Volker 149
Friszke Andrzej 71
Fromm Erich 156, 157
Frühling Jacek 40, 41
Fuller John FC 80
Furman Wojciech 116

G

Gajda Stanisław 18
Gałaktionow Michaił 38
Gałuszka Krystian 161
Gawdzik Witold (pseud. Profesor Przecinek) 18, 24, 25, 27
Gawin Bolesław 132
Gawryluk Barbara 152
Gąsiorek Krystyna 18, 20, 21, 27
Gelles Romuald 60
German Jurij 32, 36
Giddens Anthony 166
Gieysztor Aleksander 81
Gleńsk Joachim 104
Gliński Witold 99
Glitza Erika zob. Meyer-Glitza Erika
Głębocki Henryk 71
Głombowski Karol 145, 179
Godlewski G. 118
Gojawczyńska Pola 34, 107, 108
Gollert Friedrich 81
Gołaszewska Maria 9
Gołębiowski Łukasz 32
Gondek Elżbieta 55, 103
Goriszowski Włodzimierz 140
Gortat Grzegorz 152
Gospodarek Tadeusz 104
Gostkowski Zygmunt 176
Gostyńska Danuta 146, 154
Goszczyński Seweryn 55
Gottlieb Johann 55

Górski Jerzy W. 85, 86
Grabski Władysław Jan 108, 109
Gromadzińska Krystyna 71, 78
Grosfeld Leon 80
Gross Jan Tomasz 73, 80, 81
Grühn Herbert 57, 59
Grynberg Henryk 73, 81
Grzelak Wojciech 70
Grzybowski Konstanty 133
Grzymała-Siedlecki Adam 82
Gut S. 39

H

Haertel Emma 57
Harasiuk Tomasz 80
Harasymowicz Jerzy 31
Hassenmüller Heidi 152, 153
Heck Dorota 11
Hemingway Ernest 32, 36
Herbert Edwin 35
Herdegen Leszek 32–34, 36, 37, 39–42
Herder Johann Gottfried 56, 60
Herling-Grudziński Gustaw 85, 86
Hermanns Gabriele 149
Hierowski Zdzisław 103, 109–111
Hillary Edmund Percival 95
Hillis-Miller John 13
Hlebowicz Adam 71
Hofmann Walter 169
Holewiński Piotr 69
Holzer Jerzy 80
Hoszowski Stanisław 134, 135
Hryniewicz Zofia 176
Hübner Johannes 57, 59

I

Iljin Michaił 39
Ingarden Roman 147
Ippoldt Lidia 146, 147
Iranek-Osmecki Kazimierz 72, 79
Iskra Janusz 70
Iwanowicz Małgorzata 18, 25, 28
Iwaszczuk Grzegorz 70
Iwaszczuk Mirosława 70
Iwaszczuk Ryszard 70

- Iwaszkiewicz Jarosław 36, 40, 146
- J
- Jakimyszyn Katarzyna 176
- Jałowiec Magdalena 149, 150
- Jan Paweł II, papież 164
- Janecki Andrzej 71
- jank 32, 35
- Jankowski Stanisław 130
- Janus-Sitarz Joanna 11
- Jasienica Paweł 41
- Jastrzębski Jerzy 124
- Jastrzębski Marek 71
- Jaźwiec Józef 34
- Jedlicki Witold 75, 79
- Jedynecki Andrzej 156
- Jerzewski Leopold zob. Łojek Jerzy
- Jeske-Choiński Teodor 107
- Jessen Hans 57
- Jeziorański Zdzisław 72, 80
- Jędrzejczyk Olgierd 32, 35
- Jędrzejewicz Waław 79
- Jędrzejewska-Wróbel Roksana 151
- JL 120–122
- J.M. 36
- Jodko Łukasz zob. Łojek Jerzy
- Jon 94, 95
- Jopek Antoni 39
- Jordan Wanda zob. Czapska-Jordan Wanda
- Jung Joanna 151
- Junger Sebastian 86, 93
- Junosza-Krzyżtoporski Zygmunt 81
- Jurgielewiczowa Irena 170, 176, 177
- Jusińska Małgorzata zob. Choma-Jusińska Małgorzata
- Juszkiewicz Aleksander 38
- Juzwa Paweł 70
- J.W. 38
- K
- k 38
- K.d. 35
- K.D. 38
- Kaczyńska Maria 71, 78
- Kaden-Bandrowski Juliusz 80, 107
- Kahn Albert 37
- Kaisig Karol 59
- Kaliszewski Andrzej 116
- Kalwitzki Sabine 149
- Kamińska Anna 40
- Kamińska Józefa (pseud.) zob. Chojnacki Władysław, Chojnacki Wojciech
- Kamiński Aleksander 79
- Kamiński Marek 154
- Kannegiesser Albrecht 62
- Karkosza Henryk 70
- Karpiński Jakub 79, 80
- Kawalec Stefan 79
- Kaz-Ostaszewicz Kazimierz 85, 86
- Kądziański Józef 175, 176
- Kd 34
- Kellerman Bernard 40
- Kersten Adam 39
- Kersten Krystyna 72, 82
- Kielanowski Jan 74
- Kieniewicz Stefan 39
- Kietlińska Zofia 130, 131
- Kijowski Andrzej 40
- Kisielewski Stefan 79, 80
- Kitrasiewicz Piotr 32
- Klawitter Willy 59
- Klemensiewicz Zenon 17
- Klemenz Paul 59
- Klimas-Błahutowa Maria 108
- Klimaszewski Bolesław 85
- Klominek Andrzej 32, 35, 37
- Kłyś Ryszard 33
- Kniaginowa Maria 17
- Knichnicka Ewa 152, 153
- K o 36
- Kobyliński Szymon 22
- Kochański Witold 17
- Kock Dahlemp 90
- Kocowski Bronisław 103
- Kolankiewicz L. 118
- Kolemanos Anastaz 94, 97
- Kolloch Brigitte 153
- Kołodziejska Jadwiga 139, 143, 176, 179
- Kołyшко Wojciech 150

- Komorowski Bronisław 70
Kondek Stanisław Adam 169, 171,
172, 175, 178
Konieczna Ewelina 153
Konrad I oleśnicki, książę śląski 111
Konrad Karl 55
Konwicky Tadeusz 34, 35
Kopeć Urszula 18
Koprowski Jan 46
Korab-Żebryk Roman 79, 80
Korboński Stefan 79
Korczyńska-Derkacz Małgorzata 168,
170, 172, 174, 179
Korpała Józef 168
Kossak Zofia 107–109
Kostecki Janusz 70, 71, 168, 179
Kotowska Katarzyna 151
Kowalczyk B. 124
Kowalczyk Ryszard 116
Kowalczyk Władysław 50–52
Kowalik Jan 59, 62
Kowalik Tadeusz 80
Kowalikowa Jadwiga 18, 28
Kowalski Józef 39
Kozák Jan 93
Kozioł Czesław 168, 173, 174, 177
Koziołek Krystyna 11
Kozuch Urszula zob. Lisowska-Kozuch
Urszula
Krakowiecki Anatol 85, 86
Krasnowolski Adam 17
Krassowska Emilia 133
Kraszewski Józef Ignacy 103, 104,
107–113
Kraško Nina 168, 179
Kraśniewska Krystyna 176
Krawczyk Piotr 70
Król Marcin 72, 74, 80
Krupski Janusz 70
Kryński Antoni 17
Krzemieniecki Leon 175
Krzysztoforska-Doschek Jolanta 113
Krzysztoporska Maria 85, 86
Krzyżanek Joanna 25, 28
Krzyżanowski Julian 148, 149
Krzyżyk Danuta 19, 27
Kubiak-Sokół Anna 18, 28
Kubik R. 122
Kubin Jerzy 177
Kućała Marian 27
Kukiel Marian 72, 80, 82
Kulerski Wiktor 81
Kurczab Jan 34
Kurek Jalu 40
Kwiatkowski Jerzy 32, 33, 40
Kwiatkowski Tadeusz 32
- L
- La Bruyere Jean de 33
Ladiges Ann 152
Laxness Halldor 32, 35
Lechowska Paulina zob. Filippi-Le-
chowska Paulina
Leitgeber Witold 95
Lem Stanisław 34, 40, 173
Lenin Włodzimierz 41
Lepalczyk Irena 176
Lesiakowski Krzysztof 71
Levinson Hugh 98
Levy Marc 155
Lewińska Aneta 18
Ligocki Edward 37
Lipiński Edward 74
Lips Toni 88, 90, 91
Lisowska-Kozuch Urszula 31
Loewe Victor 56, 59
Lompa Józef 55
Lubaś Władysław 17
Lubomirska Wanda 85
Lubomirski Stefan 87
Lubyk Mariusz 152, 153
Lurczyński Mieczysław 45
- Ł
- Łabędź Krzysztof 71, 79
Łakomy Agnieszka 45
Łojek Jerzy 79, 81, 82
Łuczak Czesław 45
Łusznak Agnieszka 167
Łysakowski Adam 168, 170, 172,
174, 178

M

- Macdonald Dwight 119
 Machejek Władysław 33
 Maciąg Włodzimierz 32, 33, 35, 37, 40
 Macierzewska Janina 107–109
 Maćkowiak Krystyna zob. Szeżyńska-Maćkowiak Krystyna
 Magee Byan 9
 Majski Iwan 98
 Makowski Zygmunt 97
 Maleczyński Karol 57, 58, 60, 65
 Man Paul de 13
 Marcinkovas Zahary 97
 Marcus Paul 151
 Marek J. zob. Ciołkosz Andrzej
 Markiewicz Henryk 39
 Markowski Andrzej 18, 22, 23, 27, 28
 Markowski Paweł Michał 10–14
 Markowski Wojciech Tomasz 79
 Marszałek Leon 133
 Martowa Ida 76, 81
 Matczuk Alicja 56, 65
 Matejko Jan 110
 Maulen Engels M. van der 92
 M.D. 40
 Meissner Stefania 141
 Melak Stefan 69
 Mencwel Andrzej 118
 Meulen M. von der 90–92
 Meyer Hans Moritz 62
 Meyer-Glitza Erika 149, 150
 Miarka Karol, ojciec 104
 Miarka Karol, syn 104
 Micewski Andrzej 82
 Michalczyk Stanisław 116
 Michnik Adam 75
 Mickiewicz Adam 55
 Mielczarek Adam 71
 Mierzwa Irena 104
 Migoń Anna zob. Żbikowska-Migoń Anna
 Migoń Krzysztof 172
 Mikołajczuk Agnieszka 18
 Mikołajczyk Magdalena 71, 72, 76
 Mikucka Aniela 169, 172, 177
 Miodek Jan 18–23, 28
 Mitkiewicz Leon 75, 76, 80
 Moczarski Kazimierz 79
 Moczulski Leszek 72, 77, 79, 81, 82
 Modzelewski M. 116
 Molicka Maria 148, 149, 151
 Moniak Wiesława 152
 Morawski Kajetan 79
 Morcinek Gustaw 107–109
 Morstin Ludwik Hieronim 37
 Morstinowa Hanna zob. Starowiejska-Morstinowa Hanna
 Mosler Josef 59
 Mpiże Aleksandra 151
 Mrozowski Maciej 115, 118
 Mróz P. 9
 Murdoch Iris 9
 Muszkowski Jan 168, 170, 171
 Muzioł Henryk 52
- N
- Nagajowa Maria 18
 Nagórska Izabela 176
 Nalepińska Maria 17
 Nałkowska Zofia 33
 Napierski Stefan 105
 Naruszewicz Natalia zob. Moczulski Leszek
 Naszan J.D. (pseud.) 77
 Necel Augustyn 107, 108
 Nentwig Heinrich 55
 Neruda Pablo 32, 37
 Nicolson Harold 86, 94
 Nietzsche Friedrich 9
 Nocoń Jolanta 18
 Norris Andrew 156
 Nossol Alfons, bp 116
 Nowack Karl Gabriel 55
 Nowak Jan zob. Jeziorański Zdzisław
 Nowak Tadeusz 31, 40
 Nowakowski Zygmunt 52, 85
 Nowara Tomasz 160
 Nowicki Janusz 65

- Nowosielski Antoni zob. Salomonicz Stanisław
Nożyńska-Demaniuk Agnieszka 26, 28
Nussbaum Martha 10, 11
Nylander Margareta 90, 93
- O
- O'Malley Owen 73, 81
Obertyńska Beata 80, 85, 86
Orłowski Ryszard 133
Ortner Gerlinde 150
Osajda Wiktor 50
Ossendowski Ferdynand Antoni 94
Ostoja-Owsiany Andrzej 81
Ostrowicka Beata 153
Otwinowski Stefan 40
Oyrzanowski Bronisław 38
Ozóg Jan Bolesław 40
Ozóg Kazimierz 18, 27
- P
- Paluchowicz Antoni 97
Paluszkiewicz-Horubała Lidia 172
Pałyga Edward 132
Pański Wacław zob. Holzer Jerzy
Parchimowicz Wiesław 70
Parnowski Tadeusz 176, 177
Parsch Joseph 55
Pasierbiński Tadeusz 52
Passendorfer Artur 17
Patyczakówna Julia 26
Pauksza Eugeniusz 107, 109
Pawelec Radosław 18
Pawlikowska Beata 153
Pawłowiczowa Maria 103
Pawłowska Regina 18
Pax Ferdynand 59
Pax Ferdynand junior 59
Petek Krzysztof 153
Piekarski Kazimierz 179
Pieter Józef 143
Piłka Marian 70
Piłsudski Józef 73, 74
Pisarek Walery 17, 119
Płaza Stanisław 57, 62, 64
Płoski Stanisław 81
Pobóg-Malinowski Władysław 38, 72, 80, 82
Podracki Jerzy 18–21, 25, 28
Polański Edward 18–21, 24–25, 28
Pomierska Justyna 18
Porayski-Pomsta Józef 18, 27
Porwit Marian 171
POS 123
Pospieszyl Agnieszka 121, 123
Pośpiech Jerzy 111–113
Pozner Władimir 32, 35
Pracka Joanna 71
Profesor Przecinek (pseud.) zob. Gawdzik Witold
Promiński Marian 32, 33
Pruss Witold 73, 82
Przeclawska Anna 176, 177
Przeclawski Krzysztof 177
Przyłubska Ewa 17
Przyłubski Feliks 17
Ptaszyńska-Sadowska Elżbieta 150
Pucek Zbigniew 124
Putrament Jerzy 40
Pużak Kazimierz 72, 80
- R
- Raabe Zdzisław 129
Radlińska Helena 139
Radzikowska Zofia 71
Radziwiłł Anna 74, 80
Raina Peter 72, 79
Râmadásu Bellamkonda 91
Ramzes II 145
Raspe Hans-Ulrich 63
Rawicz Marjorie 96
Rawicz Sławomir (Ravicz Slavomir, Rawicz Slavomir, Rawitcg Sllabomir, Rawitsch Slavomir) 85–99
Reczek Stefan 17
Regulski Walenty 176
Rekulski Antoni zob. Kulerski Wiktor
Remarque Erich Maria 104, 105, 107
Remerowa Krystyna 176, 177
Rister Herbert 56–66
Ristic Marko 79

- Ritzer George 118
 Rodak P. 118
 Rospond Stanisław 58
 Rostworowski Tomasz 79
 Roszko Janusz 38
 Roszkowska Kinga zob. Wiśniewska-
 -Roszkowska Kinga
 Rörichowa Maria 176
 Różewicz Tadeusz 36
 Rubakin Nikołaj A. 169
 Rubin Rhea Joyce 146
 Rudka Szczepan 71
 Rudzka Marta zob. Obertyńska Beata
 Rüffler A. 57
 Rusiecki Rościsław zob. Rawicz Sławo-
 mir
 Rutkowski Franciszek 81
 Rybicki Arkadiusz 82
 Rybicki Leszek 93
 Rybicki Mirosław 70
 Rybicki Paweł 176, 178
- S
- Saciuk Robert 157
 Sadowska Elżbieta zob. Ptaszyńska-Sa-
 dowska Elżbieta
 Salomonowicz Stanisław 80
 Saloni Zygmunt 18, 28
 Salwa Piotr 120
 Saussure Ferdinand de 115
 Sayers Michał 37
 Schummel Johann Gottlieb 55
 Sdl 32, 36
 sdl 37
 Seeböhm Hans Ulrich 92, 93
 Sempruch K. 116
 Serczyk Jerzy 57, 61
 Sibiga Zygmunt 18
 Siekierski Stanisław 32, 70, 71, 179
 Sienkiewicz Henryk 110, 112
 Sieradzki Józef 38
 Sierotwiński Stanisław 168, 173
 Sikorski Władysław 77
 Sitarz Joanna zob. Janus-Sitarz Joan-
 na
 Skałuba Tadeusz 77, 81
 Skaradziński Bohdan (pseud. Jan
 Brzoza) 108
 Skórnicki Jerzy 32–37, 40
 Skwarnicki Marek 139, 177
 Sławiński Janusz 13
 Słomczyński Maciej 34
 Słowacki Juliusz 104
 S.M. 56
 Smith 94, 97
 Sobórka Tomasz 153
 Socha Irena 55, 167, 171
 Sochacka Stanisława 104
 Solé Joan de 93
 Soróbka Anna 152, 153
 Stachura Renata 112
 Stalin Józef 37, 38, 41
 Stalla Leszek 70
 Stanczew Michał 176
 Starowieyska-Morstinowa Hanna 40
 Steiner Jean-François 80
 Steradzki J. 39
 Stil André 32, 35
 Strawińska Jadwiga 129
 Streit Karl Konrad 55
 Stryszowski Bronisław 72, 79
 Stypułkowski Jerzy 85, 86
 Stypułkowski Zbigniew 79
 Suchodolski Bogdan 178
 Sukiennicki Wiktor 73, 79
 Sułowski Zygmunt 45
 Swianiewicz Stanisław 80
 Synowiec Helena 18, 27
 Szahaj Andrzej 12
 Szareyko Henryk 81
 Szczepański Jan Józef 34
 Szczucka Zofia Kossak zob. Kossak
 Zofia
 Szeliga Katarzyna 150
 Szendzielarz Ryszard 104
 Szerer Mieczysław 82
 Szewczyk Wilhelm 107, 108
 Szeżyńska-Mackowiak Krystyna 155
 Szlachta Wiesława 160
 Szmaglewska Seweryna 34
 Szober Stanisław 17
 Szopa Marek 18–20, 24

Szostkiewicz S. 169
Szubertowa Maria 176
Szulc Wita 145, 146, 151
Szwedziuk Michał 99
Szwejkowska Helena 145
Szymborska Wisława 31, 40
Szymiczek Franciszek 60, 64

Ś

Śliwiak Tadeusz 36
Śreniowski Józef 70
Śrikānta Lāgii 92
Światło Józef 73, 80

T

T 41
Tampurān Rāma Varnia 90
Tarniewski (Tarnowski) Marek zob.
Karpiński Jakub
Tazbir Stanisław 139, 169
Tenzing Norkay 95
Teofrast 33
Terlecki Olgierd 32, 39, 40
Theyson Ingrid 58
Thomas Johann George 55
Tischbierck Hildegard 59
Tischner Józef 164
T.J. 38
Tomaszewski Tadeusz 39
Topór-Krygler Zbigniew 47
Toruńczyk Barbara 80
Trzynadłowski Jan 103
Tuleya Arleta 146, 155
Twain Mark 32, 36

U

Ugniewska Joanna 120
Ulicka Danuta 10, 11
Uszakow Maria 99

V

Vásques Zamora Rafael 90
Vogler Henryk 40
Vogt Lena zob. Bellée-Vogt Lena
Vrtel-Wierczyński Stefan 168, 172

W

Wajda Andrzej 166
Walentynowicz Maria 176
Waligóra Grzegorz 71
Wańkiewicz Melchior 82
Warga Eugeniusz 38
Warmiński A. 9
Warszawski Józef, ks. 47
Wasilewski Antoni 79
Wasilewski Leon 72, 80
Wasylewski Stanisław 17
Wat Aleksander 73, 80, 171
Wazyk Adam 37, 40
Wells Herbert George 32, 35
Weon Eung Su 92
Wereszycki Henryk 72, 79
Wermke Ernst 56
Wielhorski Władysław 85, 86
Wiernik Bronisław 41
Wierzbicka Anna 17
Wierzbicki Piotr 17
Wiktor Jan 40
Wilczek Stanisław 104
Willner K. 57
Willson Mitchel 32, 35
Wilska Barbara 176
Wineman Marcus Irene 151
Wiśniewska-Roszkowska Kinga 156
Witte W. 59
Wittlin Tadeusz 85, 86
WK 117
Włodek Adam 32, 36, 37
Wojciechowski Kazimierz 174, 176,
177
Wojtak Maria 118
Wojtych Ewa 151
Wolny-Zmorzyński Kazimierz 116
Wołosz Jan 65
Worcell Henryk 107
Worobiec Józef (Wyrabiec) 108
Woydyłło Ewa 154
Wóźniakowski Krzysztof 32
Wójcicki Bolesław 40
Wójcik Józef 82
Wójcik Stanisław 75, 76, 79, 80

- Wójcik Zbigniew 73, 82
Wręga Antoni J. 82
Wróbel Roksana zob. Jędrzejewska-
-Wróbel Roksana
Wyrozumski Jerzy 71
- X
- XYZ 77
- Z
- Zakrzewski Witold 132, 133
Zarawska Patrycja 150
Zaremba Paweł 72, 80–82
Zaremba Piotr 71
Zaro Eugeniusz 94, 97
Zbijewska Krystyna 31, 41
Zbyszewski Karol 87, 88, 94, 96–98
Zdanowicz Anna 168
Zemankowa Zofia 133
- Zgryzek Barbara 71
Zieliński Eryk 46, 47
Zielonka Zbigniew 107–109
Ziemska Ewa 151
Ziółkowski Włodzimierz 156
Zöller Elisabeth 153
Zubrzycka Elżbieta 151
Zułowski Mieczysław 80, 82
Zuzowski Robert 71
Živny W.J. 172
- Ž
- Žbikowska-Migoń Anna 167
Ženczykowski Tadeusz 79
Žmigrodzki Zbigniew 57
Žukrowski Wojciech 40
Žuławski Zygmunt 72, 80
Žurakowski Stanisław 85, 86
Žywiecki Ryszard 81

Opracowała Agnieszka Łakomy

Redaktor
Aleksandra Gaździcka

Projektant okładki
Paulina Dubiel

Redaktor techniczny
Małgorzata Pleśniar

Korektor
Olga Nowak

Skład i łamanie
Edward Wilk

Copyright © 2012 by
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
Wszelkie prawa zastrzeżone

ISSN 0208-6336
ISBN 978-83-226-2083-0

Wydawca
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
ul. Bankowa 12B, 40-007 Katowice
www.wydawnictwo.us.edu.pl
e-mail: wydawus@us.edu.pl

Wydanie I. Ark. druk. 12,0. Ark. wyd. 14,5.
Papier offset. kl. III, 90 g   Cena 18 zł (+ VAT)

Druk i oprawa: PPHU TOTEM s.c.
M. Rejnowski, J. Zamiara
ul. Jacewska 89, 88-100 Inowrocław